

İYİ ASAL VE SOSYAL
DÖNEMİ
CUMHURİYET DÖNEMİ
TÜRK ROMANI

Akçağ Yayınları

Cumhuriyet, Türk edebiyatında yeni bir anlayışın da ortaya çıkmasına yol açar. Bu dönemde biçimlenen yeni insan ve toplum yapısı romanlara da yansımıştır. Sanat eserleri de var oldukları toplumdan ve o toplumun içinde bulunduğu siyasal ve sosyal değişimlerden bağımsız değildir. **Alomdar Yalçın**, 1920-1946 arasındaki Cumhuriyet dönemi Türk romanına bu bakış açısıyla yaklaşmış ve başlangıç tarihi olarak da TBMM'nin Ankara'da çalışmalarına başladığı yılı almış. Cumhuriyet dönemindeki romanların sınıflandırmasını da "olayların romanlara yansıması biçimlerine dayanarak" yapmış. Yazar, bu sınıflandırma içinde özellikle yeni rejimin getirdiği yeni insan tiplerini, içinde bulundukları toplumdan da söz ederek, onların yaşadıkları toplumsal

olaylardan bağımsız olmadığını vurgulamakta: "İnceleme alanımıza giren dönemde yazılan romanların hemen tamamında yüksek dereceli devlet memuru olan yaşlı insan tiplerinin birbirine çok yakın davranışlarda bulunması bir tesadüf değildir."

Kitaptaki gruplandırmalarda öncelikle dönemin sosyal ve siyasal olayları verildikten sonra, Cumhuriyet dönemi romanları; 'Sosyal ve Siyasal Olaylarla Doğrudan İlgili Romanlar', 'Bir Fenomen Olarak Anadolu'yu İşleyen Romanlar', 'Aşk Romanları', 'Tarihî Serüven Romanları' olarak ayrılmış. Yazarın ikinci bölümde yer alan 'Romanda Geleneğe Açılan Kapılar' başlığı altında, Türk

romanına başlangıcından bu yana hâkim olan meddah söyleyişinin etkisinden söz etmesi bu eğilimin örneği olarak **Hüseyin Rahmi Gürpınar**, **Ercüment Ekrem ve Sermet Muhtar Alus**'un yapıtlarını incelemesi kitabın dikkat çeken özelliklerinden biri. 'Anadolu Romanları'nda öncelikle neden Anadolu konusu üzerinde durulduğunu açıklayan Yalçın, "Anadolu kelimesinin bir coğrafi bölge olmaktan öteye aydınlarımız için 1920'den sonra çok farklı ve çok yönlü bir mânâ ifade ettiğini vurguluyor ve bunun nedenlerinden söz ederek 'Yaban', 'Yeşil Gece', 'Çalikuşu', 'Acımak', 'Vurun Kahpeye' gibi romanlarla Anadolu temi üzerinde duran **Ziya Gökalp** ve **Adnan Adıvar** gibi, yazarlıklarının yanı sıra bilim insanı yönü de olan kişilerin konuya dair görüşlerine de yer veriyor. Yine Anadolu romanlarında sıklıkla görülen öğretmen ve subay tipi de bu bölümde ayrıntılı olarak işleniyor. 'Aşk Romanları' bölümünde, **Kerime Nadir**, **Güzide Sabri** ve **Muazzez Tahsin Berkand**'ın romanları örneklenerek bu türün edebiyata girişi ve Türk

romanındaki yeriyile ilgili de bilgiler veriliyor. 'Tarihî Serüven Romanları' bölümünde öncelikle son yıllarda edebiyat dünyamızın tartışma gündeminde ilk sıralarda bulunan 'tarihî roman' kavramı üzerinde durularak **Turan Tan**, **Abdullah Ziya**

Kozanoğlu ve **Murat Sertoğlu** gibi yazarlar ve tarihî romanlarından söz ediliyor. Son sayfalarında 1920 ile 1928 yılları arasında yayımlanan romanların listesinin de yer aldığı kitap, Cumhuriyet dönemi üzerine yapılan çalışmalara yeni bir halka ekleyerek bir başvuru kaynağı olma niteliğini taşıyor.

Seval Şahin

Yeni bir yayınevi:
Tavanarası Yayıncılık

Bu yıl yeni yayınevleri açısından oldukça bereketli. Bir dizi yayınevi kuruldu ve Kitap Fuarı'nda yeni kitaplarıyla okurun karşısına çıktılar. Sarı çizgilere sahip bir fareyi logo olarak seçen **Tavanarası Yayıncılık**'ın Yayın Yönetmeni **Dilek Başak**, ilkelerini, yapmak istediklerini anlattı:

Şimdilik kaydıyla dört önemli dizi başlığı belirledik: **Roman**, **Persona**, **Tiyatro** ve **Kuram**. Tavanarası bu diziler altında dünya yazınının önemli çalışmalarını Türkçe'ye kazandırmayı hedefliyor. Dilimize kazandırılmasında çeşitli nedenlerden dolayı geç kalınmış, kendi alanlarında önemli yapıtları keşfetmeyi ve yayınlamayı amaçlamaktayız. Çağdaş örneklerle de yayın programını zenginleştirmeye çalışacağız.

'Persona' dizisinde özellikle **Jungcu** analistlerin önemli çalışmaları yer alacak. Bu dizinin ilk kitapları; cinsellikle ruhsallık arasındaki çoktandır yıkılmış olan köprülere, günümüz insanının bilinçaltının derinliklerinde kaybolup gitmiş olan kutsal fahişe imgesine odaklanan **Dr.**

Nancy Qualls-Corbett'in 'Kutsal Fahişe'si ile her insanda var olan içinde korunabileceğimiz 'yuva' arayışının içsel haritasını çıkaran **James Hollis**'in 'Cennet Projesi-Büyülü Ötek'in Arayışında' oldu. 'Persona' dizisinden önümüzdeki günlerde çıkacak kitapları ise şöyle sıralanabilir: 'Orta Yaş Geçidi' (**James Hollis**), 'Jungcu Rüya Yorumları' (**James A. Hall**), 'Beyaz Eldivenler' (**John Kotre**), 'Erkeklerin Yaraları' (**James Hollis**), 'Terapistim Diyor ki' (**Hal Sirowitz**).

'Roman' dizimizde; dünyada dört milyon satış rakamına ulaşmış bu bol ödüllü **Michele Desbordes**'in 'İstek'i efsaneleşmiş kişiliklerden çok tutkuları efsanevi olanlara dikkatimizi yöneltmemiz gerektiğini bir kez daha hatırlatıyor bizlere. Uruguaylı yazar **Mario Benedetti**'nin başyapıtı 'Mola' zaman üzerine bir deneme. Avangard yazının başyapıtı sayılan 'Centuria-Yüz Küçük İrmak Roman' yazarı **Giorgio Manganelli** tarafından "uçsuz bucaksız hoş bir kitaplık" olarak tanımlanıyor. 'Roman' dizisinde bundan sonra Norveç ve İskandinav edebiyatının devlerinden **Tarjel Vesaas**'ın 'Buz Sarayı'nı **Melih Cevdet Anday**'ın TDK Ödülü'nü alan çevirisiyle yayımlayacağız. Sırada **Alice Ferney**'in 'Aşk Sohbetleri', **Giorgio Manganelli**'nin 'Olanaksız Söyleşiler'i, **Juan Carlos Onetti** iki cilt halinde 'Toplu Öyküleri' var.

20. yüzyıl çağdaş tiyatrosuna damgasını vuran, tiyatrodaki farklı yöntemler arayışı içinde olan kişiler için bir başvuru kitabı niteliği taşıyan **Jerzy Grotowski**'nin 'Yoksul Tiyatroya Doğru' adlı eseri 'Tiyatro' dizisinin ilk kitabı. Önümüzdeki aylarda da **Kelth Johnstone**'un 'Doğaçlama' ile **Eugenio Barba**'nın 'Küller ve Elmaslar Diyarı' adlı eserleri okurla buluşacak.

'Kuram' dizinin ilk kitabı **Mehmet Rifat**'ın 'Gösterge Eleştirisi'. Bu kitapta **Mehmet Rifat**'ın 25 yıllık bir sürece yayılan, göstergebilme, çeviri kuramına, yazınsallık kavramına, romana, yeni-romana, roman eleştirisine, şiire ve şiir kuramına ve de masallara dair yöntemli eleştirileri yer alıyor. Bu dizide **Jean Rene Ladmiral**'in 'Çeviribilim İlkeleri' ve Norveçli sosyal antropolog **Thomas Hylland Eriksen**'in 'Zamanın Tiranlığı' adlı eserleri ile sürecek.

